

तत उत्तरांसि ततो मध्ये । एवं पञ्चसु स्थानेषु हिरण्यं निधाय तदवलोकयन्पञ्चभिर्मन्त्रैर्जुहुयादिति सूत्रार्थः ॥ पञ्च यजुषां वाग्देवता । पुरा कदाचिदुत्तरवेदिदेवता केनापि निमित्तेन देवेभ्योऽपक्रम्यासुरानप्राप्योभयोर्देवासुरसेनयोर्मध्ये सिंहुद्वयं धृत्वा तस्यौ । तदयं मन्त्र आह । तदुक्तं तित्तिरिणा । तेभ्योऽपक्रम्योत्तरवेदिः सिंहीद्वयं कृत्वोभयानन्तरातिष्ठदिति । तदभिप्रेत्य सिंही उच्यते । हे उत्तरवेदे त्वं सिंह्यसि सिंहुद्वया भवसि तादृश्यै तुभ्यं स्वाहा हविर्दत्तम् ॥ सिंह्यसि किम्भूता । आदित्यवनिः आदित्यान्वनुते संभजति प्रीणयतीत्यादित्यवनिः । अन्यत्पूर्ववत् ॥ सिंह्यसि ब्रह्मवनिः क्षत्रवनिः ब्रह्म क्षत्रं च वनुतऽइति ब्राह्मणज्ञातिक्षत्रियज्ञात्योः प्रीणयितृवमत्र विशेषः ॥ सिंह्यसि सुप्रज्ञावनिः पुत्रपौत्रादिव्यायाः शोभनप्रज्ञायाः संपादयित्री । रायस्पोषवनिः सुवर्णरजतादिधनपुष्टेः संपादयित्री ॥ सिंह्यसियज्ञमानाय यज्ञमानोपकारार्थं देवानावहानयेति विशेषः ॥ ॥ का° [५.४.१५.] भूतेभ्यस्त्वेति सुचमुद्यहतीति ॥ भूतेभ्यः जरायुजाण्डजादिचतुर्विधभूतग्रामप्रीत्यर्थं हे होमविशेषाज्ययुक्ते जुहुः त्वामुद्यहामीति शेषः । तदाह तित्तिरिः । भूतेभ्यस्त्वेति सुचमुद्यहतीति यऽएव देवा भूतास्तेषां तद्भागधेयं भवति तानेव तेन प्रीणातीति ॥ १२ ॥

- a. ध्रुवोऽसि पृथिवीं दृढुरु । b. ध्रुवक्षिदस्यन्तरिक्षं दृढुरु ।
c. अच्युतक्षिदसि दिवं दृढुरु । d. अग्नेः पुरीषमसि ॥ १३ ॥

का° [५.४.१६.] नाभिं पितुदारवैः परिदधाति पूर्ववद्ध्रुवोऽसीति प्रतिमन्त्रमिति । पितुदारुर्देवदारुः तदीयैः परिधिभिरुत्तरवेदेर्मध्यदेशद्वयां नाभिं परिदध्यात् पूर्ववत् दर्शपौर्णमासिष्ठौ यथा पश्चिमदक्षिणोत्तरेषु तथात्रापीति सूत्रार्थः ॥ त्रयाणां परिधयो देवताः । हे मध्यम परिधे त्वं ध्रुवः स्थिरोऽसि अतः पृथिवीं दृढुरु दृढीकुरु ॥ हे दक्षिण परिधे त्वं ध्रुवे स्थिरे यज्ञे क्षियति निवसति ध्रुवक्षिदसि तस्मादन्तरिक्षं दृढीकुरु ॥ अच्युते विनाशरहिते यज्ञे क्षियति निवसतीत्यच्युतक्षित् हे उत्तरपरिधे त्वं तादृशोऽसि तस्मात् दिवं द्युलोकं दृढुरु ॥ ॥ का° [५.४.१७.] अग्नेः पुरीषमिति निवपति गुग्गुलुसुगन्धितेजनवृक्षेस्तुकाश्चोपरि (१२.) शीर्षण्या